

2016

ШТО ДА ОЧЕКУВАМЕ
ПО ИЗБОРИТЕ?

РЕФОРМИ НА ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА ВО
ПРОГРАМИТЕ НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ

ЦЕНТАР ЗА
УПРАВУВАЊЕ СО
ПРОМЕНИ

Автори:
Најдалија Шикова

Дана Нешовска

Вовед

Модерните демократии ја подразбираат јавната администрација првенствено како сервис на граѓаните и на јавноста, а не како средство на моќ на Партијата и на државата. Основната улогата на администрацијата се подразбира и се изведува врз основа на принципите врз кои таа треба да функционира како што се транспарентност, јавност, отчетност, јавна контрола на администрацијата како и обезбедување форми, методи, активности и создавање услови за таа професионално и непристрасно да ги остварува своите перформанси. Секако, поставување на администрацијата како сервис на јавноста не значи дека администрацијата не се потпира врз практикување на моќ особено во сферата на регулација и спроведување на законските обврски, примената на алатки за управен надзор како и изрекувањето и извршувањето на санкциите во рамките на практикувањето на Функциите и задачите на јавната администрација треба и мора да бидат изведени од идентификуваниот и признаен јавен интерес, а неговото обезбедување е причина за нејзиното постоење. Ориентацијата на јавната администрација кон обезбедување на јавниот интерес може да се сфати и како насока за решавање на конкретните проблеми на граѓаните или групи на население, но и кон обезбедување на функционирањето на општеството во целина, макар што најчесто процесот на идентификација, препознавање и задоволување на јавниот интерес е секогаш под влијание на административна власт. Она што е неспорно е дека модерно, рационално и ефикасно функционирање на јавната администрација е суштински и незаменлив предуслов за економски раст. Оваа анализа се осврнува на програмите на политичките партии за предвремени парламентарни избори кои ќе се спроведат во декември 2016 година и настојува да покаже дека во нив недостасува теоретско и најмногу практично ниво за достигнување и доследна примена на современ концепт на демократска јавната администрација.

1. РАМКА ЗА АНАЛИЗА / ПОЈДОВНА ОСНОВА

Како појдовна основа за анализа, по претпоставка дека ги таргетираат принципите врз кои треба да се базира модерна демократска јавна администрација и секако ги лоцираат постојано потенцираните недостатоци- се земаат следниве документи: 1. Договорот од Пржино¹; 2. Протоколот кон Договорот од Пржино²; 3. Препораките на групата на искусни експерти за системските прашања за владеење на правото поврзани со следењето на комуникациите откриени во пролетта 2015³; 4. Извештајот од Европската комисија во однос на напредокот на Р. Македонија⁴; 5. Предлог за итни демократски реформи.

Наодите од нив се поставуваат *vis a vis* програмите на политичките партии понудени за изборите во декември 2016 година и се утврдува дали преку цели, мерки и активности се одговорило на нив, односно дали тие во нив се адресирани. Анализата на програмите на политичките партии во делот на предложени реформи кои се однесуваат на администрацијата е од голема важност во овој предизборен период со цел детектирање на вредностите и начелата кои се однесуваат на администрацијата и кои се промовираат од страна на партиите наспроти оние кои се препорачани од меѓународната заедница. За оваа цел се анализираат програмите на ВМРО – Демократска партија за македонско национално единство (ДПМНЕ), на Социјалдемократски сојуз на Македонија, на Демократската унија за интеграција и на Демократската партија на Албанците⁵ како четири најголеми партии во државата, и дополнително програмите на политичката партија Левица и на движењето Беса како нови субјект на македонската политичка сцена⁶

2. ОПШТЕСТВЕН КОНТЕКСТ

На деветти февруари 2015, лидерот на опозицијата почна со претставување во јавност индicii за незаконско следење на комуникации на политички функционери во државата како и обзnanување на нивната содржина познати како “политички бомби”. Ова предизвика бранувања во јавноста, како и голема политичка, институционална и функционална нестабилност. Содржините кои беа претставени го доведоа во прашање легитимното владеење на партијата на власт. Со цел разрешување на институционалната криза на крајот на мај 2015 година започнаа преговори меѓу владејачката и најголемата опозициска партија и со посредување на меѓународната заедница, а на 2 јуни 2015 беше потпишан договор меѓу четирите најголеми партии во државата, познат како Договорот од Пржино. Договорот од Пржино ги обврза политичките партии на меѓусебна соработка и утврди протоколари рокови за спроведување избори. Договорот се повикува на преземената обврска од страна на Република Македонија за движење на евро – атлантскиот пат и потребата од усогласување на националното законодавство. Поглавјата 23 и 14 се нагласени како поглавја на кои треба посебно да се обрне внимание. Партиите се согласија да овозможат средина за независно функционирање на надлежните државни органи и да создадат услови во кои државните органи без притисок ќе работат независно и слободно. Препораките од Венецијанската Комисија и очекуваната препорака од Европската комисија беа посочени како документи според кои треба да се спроведат политиките во државата, а Владата се поттикнува да побара засилен надзор од ОБСЕ/ОДИХР. Договорот беше отворен за потпишување за сите политички партии, а го потпишаа ВМРО – Демократска партија за македонско национално единство, Социјалдемократски сојуз на Македонија, Демократска унија за интеграција и Демократска партија на албанците и со тоа се обврзаа дека ќе овозможат самостојна и транспарентна работа на јавната управа. Протоколот кон Договорот од Пржино е потпишан

¹ Договорот од Пржино

² Протоколот кон Договорот од Пржино

³ Препораките на групата на искусни експерти за системските прашања за владеење на правото откриени во пролетта 2015

⁴ Извештајот од Европската комисија во однос на напредокот на Р. Македонија

⁵ Демократската партија на Албанците

⁶ Анализа на програмите на другите партии кои се најприврзуваат на овие парламентарни избори е оневозможено поради недостиганост до програмите

на 15 јули 2015 година и ги афирмира заложбите на партиите за меѓусебна соработка и почитување, како и за спроведување на правото.

Дополнително, по патронат на Европската комисија се формираше посебна комисија составена од независни експерти со цел согледување, анализа и давање препораки за справување со постојната политичката криза. Комисијата, предводена од Рајнхард Прибе, подготви извештај⁷ во кој посочи чувствителни и проблематични области и даде забелешки за транспарентноста и отчетноста на институциите.

Врз основа на анализи на терен, компаративни анализи, европското Acquis, препораките кои државата ги доби од повеќе меѓународни организации и тела за надзор, повеќе од 40 невладини организации во консултација со експерти, во јули 2016 година изработија документ “Предлог за итни демократски реформи”⁸ чија цел е да ги врати демократските стандарди и вредности и да направи департизација на институциите. Предлогот опфаќа повеќе области во кои граѓанските организации предлагаат промени и приложуваат методи за спроведување на тие промени разделени како итни, краткорочни и среднорочни. Дел од мерките се насочени кон подобрување на работењето на администрацијата⁹.

По потпишувањето на Пржинскиот договор и Протоколот кон Пржинскиот договор, почнаа да се имплементираат обврските од потпишаните документи. Одреден дел реформи се спроведоа и според оценките на партиите се создадоа услови за фер, слободни и демократски услови.

3. АНАЛИЗА НА ПОЛДОВНА ОСНОВА

Според оценките на домашни и странски експерти и аналитичари, јавната администрација е една од најсилните алатки на партијата која сака да остане на власт. Секторот јавна администрација е подложен на манипулации и на злоупотреба. Овој сектор може да биде одлична и бројна машинерија за партиска промоција, финансирање на кампањи и создавање сигурни гласачи. Исто така, работните места во администрацијата може да се ко-

ристуат како казна и награда за доброт или лошите партиските поданици. Невработеноста како проблем може навидум, односно на многу краток рок и со големи последици на долг рок, вештачки да се реши преку создавање на огромен број на работни места во јавната администрација. Со ваквиот начин на вештачко справување во невработеноста се оптоварува буџетот на државата кој најчесто не може да го издржи товарот, па Владата посегнува по брзи и опасни решенија како странски задолжувања. Администрацијата како сектор мора да биде добро и строго регулиран за државата да може да се заштити од вакви злоупотреби кои фундаментално влијаат на сите други државни сектори. Реформите кои се спроведуваат мора да бидат добро обмислени и истите да бидат во согласност со препораките кои ги добила и кои државата се обврзала дека ќе ги почитува и спроведе.

Детектирани проблеми (генерална листа)¹⁰:

1. Јавни институции под притисок во однос на практикување на својот мандат или исполнување на своите надлежности
2. Политизација на администрацијата
3. Партиски клиентелизам
4. Необјективно вработување
5. Необјективно напредување
6. Неефективни мерки во управувањето со јавните финансии
7. Нетранспарентност вклучувајќи ја и буџетската
8. Нетранспарентност
9. Непостојно вработување врз основа на заслуги
10. Недоследно спроведени мерки за правична застапеност

Посочени препораки (генерална листа)¹¹:

1. Реформи за јавна администрација заснована на принципот на вредности и заслуги
2. Професионализам и компетентност
3. Пропорционално димензионирана администрација
4. Политички независна и ефикасна администрација
5. Прекин на клиентелистички практики
6. Зголемување на транспарентноста на институциите
7. Обезбедување и зајакнување на независноста на администрацијата (особено при донесувањето на одлуки за граѓански права - управна постапка
8. Обезбедување ефективност на организите и телата на јавната администрација
9. Поттикнување инклузивност и дија-

лог внатре во администрацијата и со граѓанското општество
10. Забрана на договори за привремено вработување во јавната администрација преку агенции за привремени вработувања кои потоа без фер и компетитивен процес се трансформираат во трајни вработувања
11. Независно функционирање на Агенцијата за администрација, именување директор и заменик директор врз основа на вредности и заслуги, при тоа почитувајќи цврсти критериуми за професионалност и интегритет
12. Воспоставување принципи/стандарди за носители на јавна функција;
13. Боведување построги казни, посебно на административните службеници во врска со забраната за партиските активности, вклучително во врска со изборите
14. Обезбедување административна и процедурална правда на сите вработени, без дискриминација
15. Спроведување политики (преку „меко право“ - на пример упатства) кои ќе обезбедат административните казни (прекршоци) да бидат последна опција; фокусот да се стави на превенција наместо репресија

4. ПРАВНА ОБВРЗАНОСТ

Договорот од Пржино и Протоколот кон Договорот од Пржино се два правно – политички документи преку кои четирите најголеми политички партии се договараат, и поважно, обврзуваат дека ќе ги спроведат не само правните и политички обврски кои експлицитно произлегуваат од текстот на двата договори, туку и оние обврски кои произлегуваат од текстот на правните документи, препораки и предлог – мерки кои се произведени од институциите и организациите споменати во текстот на договорите. Исто така, тие се обврзуваат да ги почитуваат европските и демократските обврски.

Правниот статус на Република Македонија на земја – кандидат за членство во Европската Унија налага одредени обврски за државата. Тој ја обврзува да ги почитува препораките од централните тела на Европската Унија како и од претставниците назначени од тие тела. Политичките партии мора да се стремат да ги испочитуваат овие препораки кои впрочем се вредностите и принципите врз основа на кои треба да се заснова и да функционира политичкиот систем. Предлогот за итни демократски реформи е необврзувачки документ дава предлози за подобрување на ситуацијата во Република Македонија и за излез

⁷ Извештајот

⁸ “Предлог за итни демократски реформи”

⁹ “Мерките насочени кон

подобрување на работењето на администрацијата

¹⁰ Детектирани проблеми (генерална листа)

¹¹ Посочени препораки (генерална листа)

од политичката и економската криза. Но, овој документ иако е правно необврзувачки, ја врзува оваа и секоја друга власт преку легитимитетот на демократските вредности што ги промовира. Сите гореспоменати документи ги врзуваат заеднички— вредности кои декларативно ги споделуваат и партиите. Иако— посочените документи ги обврзуваат партиите да се залагаат и— да спроведуваат одредени мерки и активности, се поставува— прашањето, колкав дел од тие вредности во однос на— администрацијата се вткаени во програмите на партиите, кога— тие de facto би имале моќ да ги спроведат?

5. АНАЛИЗА НА ПРОГРАМИТЕ НА ПОЛИТИЧКИТЕ ПАРТИИ

ВМРО - ДПМНЕ

Програмата на оваа политичка партија¹² изобилува со проекти насочени кон подобрување на сервисите на граѓаните, но не и на самото функционирање на администрацијата. Проектите само парцијално ги допираат проблемите но воопшто не говорат за посочените проблеми како партизацијата на администрацијата, клиентелизмот, не постоењето на системот на заслуги, предимензионираноста на администрацијата како и притисокот на кој таа е подложна. Оттаму се чини дека суштинските прашања се занемаруваат и не се ни препознаени проблемите како нешто што треба да се адресира и да се подобри. Илустративно, се најавува создавање на Дигитална агенција, која ќе има за задача да ги планира, технички специфицира и изведува сите ИКТ проекти преку стандардна методологија. Целта на оваа агенција ќе биде проектите кои се однесуваат на системот за интероперабилност, централниот владин портал за е-услуги, документ менаџмент системот, системот за управување со човечки ресурси, системот за буџетско и материјално работење, системот за отворени владини податоци, проектот МакPass, проектот МакВох, Националниот регистар на население и други слични проекти ќе бидат централизирано управувани од оваа Агенција. Според текстот во програмата, ова ќе ја подобри и зголеми транспарентноста и ефикасноста на институциите. Повеќе од очигледно е дека се настојува

само да се дигитализираат услугите кои администрацијата треба да ги пружи, без да се навлезе во круцијалните проблеми за неефективноста и некомпетентноста на администрацијата, а особено вработувањето по партиски клуч и напредувањето без заслуги. Делумно напредувањето се адресира со предлог за воведување на Академија за администрација во рамките на државен институт. Јасно се запоставува компонентата на администрација како систем на вработени јавни и административни службеници, наспроти компонентата на ИКТ. Мерка која е директно насочена кон административните службеници и нивните приходи е донесување на Закон за плати во јавниот сектор. Овој закон предвидува систем на платни скали.

Принципот „иста плата за иста работа“ треба да биде применет по спроведување се опфатна анализа, а секое работно место ќе биде вреднувано според повеќе параметри. Се планира во период од неколку години да се изврши нивелирање на платите на вработените во иста платна група и ниво, преку постепено покачување на платите на вработените кои имаат пониска плата до достигнување на платата која во рамките на таа платна група и ниво е највисока во моментот на донесување на законот.

Наспроти лоцираната неэффективност и неефикасност, програмата на ВМРО – ДПМНЕ ветува зголемување на платите во јавната администрација за 10, 25%. Наспроти утврдената предимензионираност, се предвидува зголемување на бројот на вработени преку неколку мерки како отворање на регионални канцеларии за енергетска ефикасност и вработување на нови кадри со цел продолжување на работата на државните органи во сабота. ВМРО ДПМНЕ во изборната програма администрацијата ја гледа само како алгоритми и исклучиво дава акцент на Е – аспектите кои се само мал сегмент од функционирањето на овој сложен систем кој пред се и над се треба да ги спроведува принципите на добро управување, односно ги занемарува аспектите дека службениците е потребно да имаат целосен интегритет во професијата кој не може да биде заменет со Е – процедура.

СДСМ

Програмата на оваа политичка партија¹³

предвидува мерки кои се насочени кон работата на администрацијата, но не и мерки кои ги адресираат детектираните проблеми во администрацијата. Социјалдемократскиот сојуз ги занемарува тековните предизвици и не ги адресира соодветно. Мерките се насочени кон граѓаните и ставање на управата во нивна служба што генерално заслужува позитивна оценка, но мерките се незначителни во однос на целокупниот политички и општествен контекст, каде што се потребни тектонски промени во начинот на работа на јавната управа. Политичката програма на СДСМ зборува за работа на администрацијата во две смени и предвидува создавање на отворена влада. Поделбата на работното време на јавната управа на два дела е мерка којашто суштински не ги решава проблемите поврзани со работењето на администрацијата. Подобрување на транспарентноста на јавните органи ќе се постигне и со воведување на активна транспарентност што како концепт значи проактивност во објавување на податоци за работа на органите на државна управа, односно нивно објавување и без да бидат побарани што говори за унапредување на транспарентноста. Доколку оваа политичка партија победи на избори, ќе воведат дување во рамките на едно звање. Овој систем на напредување на работното место е имплементиран во повеќе земји и е во допир со решавање на проблемот на необјективното напредување. И покрај погоре опишаното, СДСМ како и ВМРО акцент и дава на ИКТ димензијата предвидувајќи имплементација на електронски регистри на граѓани – мерка која условно би им ја олеснила работата на институциите но претставува дополнителен товар за буџетот. Делот за администрација во буџетот е веќе преобремен и една од препораките е тој да се намали.

Генерална оценка за програмата на СДСМ е дека во неа исто како и во програмата на ВМРО ДПМНЕ се повеќе присутни популистички отколку реални мерки не насочени кон подобрување на ефикасноста и ефективност на администрацијата, надминување и спречување на партизацијата и целосно и доследно спроведување на системот на заслуги. Спречувањето на утврдениот криминал не е наведено во програмата на СДСМ, ниту пак се посочува како ќе се штити администрацијата од злоупотреба и од притисок. Исто така, административните ресурси во смисла на простор, луѓе и време се оставени без понатамошен контролен механизам

¹² Политичка програма на парламентарната ВМРО-ДПМНЕ

¹³ Политичка програма на парламентарната СДСМ

кој би спречил злоупотреба во иднина.

ЛЕВИЦА

Политичката програма на Левица¹⁴ не нуди мерки, туку во неа се зборува за вредности, начин на работа и генерални промени. Укажува на потребата од трансформација, но не дава предлог за каква трансформација партијата се залага. Левица преку програмата предлага експанзија на јавниот сектор но во други недоволно јасни насоки. Тука не само што не се земени предвид претходно наведените документи (погоре во текстот утврдени како појдовна основа), туку се предвидени и некои насоки на работа кои навидум се во дијаметрална спротивност со нив. Во програмата се предлагаат два извори на финансирање на јавниот сектор. Едниот е даночна реформа во однос на намалување на бројот на даноци и воведување на прогресивен данок. Вториот е преку подобро искористување на достапните економски добра. Конкретни и прецизни мерки не се предвидени.

Генералната оценка на овој дел од програмата на Левица е дека таа е срочена на идеолошко неопипливо ниво. Утврдените проблеми не се адресираат, а обврските на Република Македонија кон почитување на овие препораки се занемаруваат. Во програмата не се земени предвид препораките на меѓународната заедница и на граѓанскиот сектор¹⁵

ДЕМОКРАТСКА УНИЈА ЗА ИНТЕГРАЦИЈА

Програмата на Демократската унија за интеграција е недостапна во целост и анализата е извршена само врз структурата на програмата. Политичката партија не нуди програма која е достапна за преглед на техничко и на јазично ниво, односно таа ја нема во електронска верзија и е исклучително на јазик разбирлив за една етничка група која живее во државата што секако може да доведе до заклучок дека партијата во целост не ги разбира принципите на транспарентност и отчетност на кои се обврзала. Според структурата, програмата е насочена кон 3 главни цели и тоа воспоставување и зајакнување на консензуалната демократија, добро владеење и Евро – атлантски процеси. Демократската унија за интеграција

предвидува зајакнување и потврдување на бројките на застапеноста на албанската етничка заедница во администрацијата. Ова е популистичка мерка која не адресира ниту еден од проблемите кои се детектирани во односната сфера. Мерката не е домислена и нема капацитет да помогне во борбата со партизацијата на администрацијата, туку напротив носи опасност од зголемување на оваа појава. Таа исто така го специфицира полето на прогресирање и вклучување на припадници на албанската етничка заедница од вработени во општа јавна управа кон носители на раководни функции. Овој потег на партијата е заснован на јасен национализам и воопшто нема никаква допирна точка со препораките во однос на функционирањето на јавната управа и мерките кои во таа насока треба да се преземат

ДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА НА АЛБАНЦИТЕ

Оваа партија предвидува потпишување на нов договор кој ќе ги дефинира односите меѓу Македонците и Албанците. Како административна мерка е предвидено консензуално одлучување за сите административни одлуки кои треба да се донесат, што само по себе повлекува и дополнителни вработувања на лица од албанскиот етникум во секој сектор од јавните институции. Ова е популистички чекор кој не задира во срцето на проблемите во поврзани со администрацијата ниту дава основа за издржни реформи. На увид на јавноста партијата приложува договор што според изјавите на политичари од таа партија ќе е скелет за програмата што партијата ќе ја спроведе после изборите и која тековно не постои. Како и ДУИ така и оваа политичка партија се чини дека не целосно ги разбира принципите врз кои се заснова демократското општество како и впрочем целокупниот изборниот систем. Тука се поставува и дополнително прашање - доколку целосната програма не е објавена за самите избори, колку тогаш во иднина партијата вистински ќе се залага за транспарентноста и отчетноста на институциите кога и самата не ја почитува во однос на своето работење? Врз основа на анализираното, како и кај останатите може да се изведе заклучок дека препораките за реформа на јавна администрација не се испочи-

тувани, ниту пак предлог мерките за нејзино остварување се земени предвид.

БЕСА

Движењето Беса презентира програма за избор¹⁶ која промовира систем базиран на заслуги (мерит систем). Тоа е мерка која може да се каже дека тангира четири од детектираните проблеми и тоа департизација на администрацијата, нефер вработување, партиски клиентелизам и необјективно напредување. Делот посветен на администрацијата е кус, но и тој кус дел како и кај програмите на ВМРО и на СДСМ е повеќе посветен на дигитализација отколку на мапирање на проблемите и создавање решенија врз основа на препораките. Треба да се нотира дека ИКТ системот е само алатка на администрацијата и тој не смее да биде во фокус на реформите. Втората мерка од двете кои се споменати во делот на јавната управа е дека би се редефинирал Охридскиот рамковен договор и би се проширил бидејќи партијата смета дека процентот на застапеност на припадници на албанската етничка заедница кој таму е предвиден не е доволен. Ова е мерка која не се занимава со реалните проблеми на администрацијата. Генералниот заклучок е дека делот кој е посветен на администрацијата е оскуден и површен, и дека е тоа дел кој само се користи за привлекување гласачи. Предвидените реформи не се поклопуваат со вредностите за кои Република Македонија декларира дека ќе ги застапува и со кои е обврзана врз основа на препораките од 17 меѓународната заедница.

6. ЗАКЛУЧОК

Од анализа на програмите на политичките партии за предвремените парламентарни избори 2016 година недвојбено може да се заклучи дека повторно и перманентно администрацијата се гледа како на начин за решавање на социјалните проблеми во општеството и средство за партиски и уште повеќе јасни етнички помирувања. Партиите не нудат ниту насочени цели а уште помалку мерки кои би ја адресирале партизацијата, неефективноста и нетранспа-

¹⁶ Политичката програма на политичката партија Беса

¹⁴ Политичката програма на партијата Левица

¹⁵ Франкскиот сектор

рентноста на администрацијата. По спроведувањето на оваа анализа се заклучува дека ниту една од шесте анализирани програми не ги ни споменува вредностите и принципите кои водат до функционална и здрава администрација, и воопшто не ги почитуваат препораките кои се дадени. Имено, ВМРО - ДПМНЕ ги имаат објавено политичките програми и имаат предвидено конкретни и специфични мерки, но мерките не се во насока решавање на проблемите кои се евидентни и кои ја разоруваат не само јавната управа туку и сите други сектори во државата. Левица и Беса, немаат предвидено конкретни мерки и укажуваат на потреба од промена, но таа промена не е во согласност со препораките. ДУИ и ДПА ги немаат објавено програмите, но нивните политички лидери преку медиумите на јавноста и претставуваат одредени сегменти и чекори кои во иднина би се презеле а ја тангираат администрацијата. Претставените делови не ги спомнуваат вредностите и принципите на кои треба да се темели една добра транспарентна јавна управа.

Финално, констатацијата е дека од децектираните проблеми ниту еден не е адресиран, а од посочените препораки ниту една не е земена предвид. ИКТ решенијата кои е лесно да се понудат а уште полесно да се остварат суштински не задираат а уште помалку ги решаваат проблемите. Која од политичките партии да дојде на власт се чини дека не е спремна да се зафати горливите прашања и целосно и од корен да воспостави систем базиран на правила и процедури – еднакви за сите кој нема да дозволи слични девијации. Премисите врз кој се заснова цел систем мораат да се рedefинираат и јавната служба да застане врз јасните принципи на добро управување но и на целосен интегритет на професијата независен од смената на која било политичка опција. Одржувањето на системот по секоја цена само дополнително придонесува за негово гниење и потребни се радикални мерки кои би помогнале општеството повторно да ја добие својата функционалност преку јавната администрација на која во моментов целосно и е нарушен угледот. Секако тоа влијае на мотивацијата и врз целокупната неефикасност на администрацијата, чиј залогник се граѓаните на Република Македонија. Останува горчливиот вкус дека понудените решенија по програмите на политичките партии за предвремените парламентарни избори во декември 2016 година,

кои се однесуваат на промени во функционирањето на администрацијата се популистички и минорни. Промените ни оддалеку не се способни да одговорат на препораките на Европската Унија и на граѓанскиот сектор. Врз основа на се ова, без разлика на идната победничка опција, во блиска иднина ни оддалеку не можеме да очекуваме спроведување на цврст концепт на професионална, ефективна и ефикасна администрација и влез и напредување во неа исклучиво врз заслуги и резултати. Оттаму, одговорот на прашањето - што би можеле да очекуваме во однос на реформите на јавната администрација по изборите? Анализа на нивните програми дава поразителен одговор а тој е – ништо особено.

Освен ова, дополнително разочарувачки е фактот што во земја која се декларира како демократска и чија заложба е членство во Европската Унија и во која и по 25 години независност и спроведени 8 избори, пред парламентарни избори кои треба да го дадат легитимитетот на целокупниот политички систем, сè уште не постојат јасни програми на политичките партии објавени пред избори кои треба да дадат предлози врз основа на кои граѓаните ќе направат вистински и информиран избор, туку дури и дрско се укажува дека тие ќе се формираат ad hoc, што не води до заклучок дека идните решенија и понатаму ќе бидат зависни од функционирањето на дневната политика, односно нема да се ж решенија за спроведување на потребните системски реформи

Референци

1. “Што содржи договорот од 2 јуни потпишан во ЕУ резиденцијата во Пржино?”; веб – сајт Вечер; 12.06.2015
2. “Капитал интегрално го пренесува финалниот договор од Пржино”; веб – сајт Капитал; 15.07.2015
3. “Што содржи извештајот на Прибе?”; веб – сајт на Телма 19.06.2015
4. Commission staff working document R. Macedonia Report 2016 (з.н. вом текстот, при референцирање го користиме уставното име на земјата)
5. Анализата е направена на оние делови од програмите кои се достапни онлајн.
6. Анализа на програмите на другите партии кои се натпреваруваат на овие парламентарни избори е оневозможено поради недостапност до програмите.
7. 8 јуни 2015
8. http://iks.edu.mk/attachments/article/274/ВР_MKD_FINAL_08.07.2016.pdf
9. Мерките кои се предложени се во насока на зајакнување на системот во вработувањето и унапредувањето врз основа на вредности и заслуги, враќање на интегритетот на институциите и довербата во нив, постигнување пропорционално димензионирана, професионална, политички независна и ефикасна администрација. За тоа е потребно обезбедување на одвоеност на партијата од државата, гарантирање дека јавни ресурси нема да се користат за партиски активности, обезбедување целосен пристап до информации од јавен карактер и зголемување на транспарентноста на институциите, разрешување и назначување на нови функционери на органите на државната управа (министерства, органи во рамките на министерствата, комисији, фондови, агенции, бироа, итн.), рестрикција на вработувањата во јавниот сектор, забрана за арбитражни откази, обезбедување еднаквост и правна сигурност во управните постапки, пропорционални казни, како и инклузивност и дијалог, унапредување на управната постапка, обезбедување ефективност на органите и телата на њњавната администрација, соработка со граѓанското општество

ЦЕНТАР ЗА
УПРАВУВАЊЕ СО
ПРОМЕНИ

Посете ја нашата
веб страна на www.cup.org.mk